
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.6:784.3

ББК 85.31р

Галина Стасько

НОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВОКАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДИХ СПЕЦІАЛІСТІВ-МУЗИКАНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Фізіологічна (біофізична) природа співацького процесу як “живого” музичного інструменту лежить в основі всіх сфер вокальної діяльності – концертно-виконавській, педагогічній, науково-пошуковій тощо. Тому пошуки новітніх шляхів удосконалення навчального процесу вокальної підготовки спираються на максимальну взаємодію тих спільних рис, які здатні якнайповніше розкрити можливості педагогічного впливу на формування висококваліфікованого спеціаліста.

У статті автор зосереджує увагу на комплексному характері теоретико-методичних засад і практично-індивідуальних занять співом, які в послідовній і строго систематизованій структурі навчальних завдань здатні ефективно формувати творче мислення й раціонально-інтелектуальний підхід до розвитку як вокально-технічної бази співака-виконавця, так і навчально-виховного процесу загалом, у тому числі і в системі масового музично-естетичного виховання.

Ключові слова: духовна культура, структурна єдність, історична взаємозумовленість, вокальне виховання, цілісна система.

Класичні засади вокального мистецтва, як відомо, ґрунтуються на соціально-естетичних та психолого-педагогічних ученнях, згідно з якими духовна культура як об'єкт навчання розвивається у трьох основних напрямках: релігійному, філософському та світському. “Одвічно божественне” походження звукової природи музичного мистецтва, на думку вчених-філософів Геракліта Понтійського, Плутарха, Піфагора, належить до гармонії світу, оскільки “вносить порядок і злагоду у все суще” (О.Ф.Лосев). Дослідження духовної культури людини поза цією структурною єдністю формує одностороннє поняття проблеми виховання і розвитку молодого покоління в суспільстві, що призводить до втрати історичної взаємозумовленості й досвіду поколінь (Ю.А.Афанасьєв, А.К.Бриль, Дж.Вайценбаум, В.П.Зінченко).

У спеціальній літературі вокальний розвиток розглядається як багаторівневий процес, що може активно впливати на формування духовних якостей людини через цілеспрямовану передачу молоді соціально-історичного досвіду, суспільні вимоги до особистості. Ця багаторівнева структура вокального виховання забезпечується сукупністю фізичного, біологічного, психологічного, соціального та естетичного аспектів, які у взаємозв'язку створюють цілісну систему впливу на формування духовних якостей людини. Вивчення проблеми вокального виховання показує, що сучасний навчальний процес базується, загалом, на теоретичних положеннях, у той час, коли сам механізм упровадження його майже не реалізовується в практиці вищої освіти. Такий стан зумовлюється низкою суперечностей, пов'язаних, на думку автора, з браком відповідних важелів його практичного втілення, оскільки аналіз практики не відображає суті наукових досліджень із проблем вокального мистецтва, в яких достатньо ґрунтовно вивчається роль вокальної культури як у структурі спеціальних виконавських дисциплін, так і у формуванні гармонійної цілісної особистості в структурі масової музично-естетичної культури. Чіткий розподіл названих “сфер впливу” на виконавське мистецтво (спеціальні вокальні відділення навчальних закладів, які готують співаків-солістів) та музично-педагогічні факультети для підготовки педагогічних кадрів музично-естетичного профілю (де вокальне навчання є одним з обов'язкових навчальних предметів) не завжди дає бажані результати. Особливо у вищій школі, оскільки співакам, які займаються викладацькою діяльністю, як правило, бракує певних педагогічних знань, а педагогам – навпаки, виконавських “секретів” і концертно-сценічної практики. Поєднання цих аспектів, як правило, долається самотійно, шляхом “спроб і помилок” у процесі накопичення досвіду роботи і подальшої освіти.

Потреба наукового обґрунтування змісту вокального навчання у ВНЗ, систематизованого обсягу навчального матеріалу та створення цілісної системи повноцінної підготовки спеціалістів у галузі вокального мистецтва належить до актуальних сучасних проблем музичної культури-

ри й стосується розроблення системно-методичного комплексу вокальної освіти загалом. Тому мета названої статті зумовлена потребою привернути увагу спеціалістів до проблеми комплектації цілісної структури вокального виховання, яка б на різних навчальних рівнях забезпечувала системну підготовку кваліфікованих кадрів.

Спів, як і будь-яка функціональна діяльність організму людини (оскільки голос є функцією організму, тобто “живим” музичним інструментом), потребує усвідомленого й цілеспрямованого керування, що впливає із закономірностей звукової природи голосу людини, тобто фізіологічних особливостей організму співаючого. Проблема комплектації змісту вокальної підготовки спеціалістів тісно пов’язана зі специфікою самого співу. Його опрацювання відбувається в комплексі теоретичних знань і практичних вокально-технічних умінь та навичок, оскільки теоретичні знання проблем вокальної педагогіки й практичний досвід застосування навчальних дій як механізмів педагогічного керівництва функціями голосотвірних органів перебувають у постійному взаємозв’язку й взаємозалежності. Таке засвоєння знань, умінь і навичок властиве чуттєво-емоційній сфері людини, яка характеризується трирівневою структурою перебігу психічних процесів сприйняття – підсвідомого, раціонального і духовного (Дж.Лаурі-Вольпі), а отже, повністю відповідає напрямкам розвитку класичних засад мистецтва у вченнях античних філософів.

У вокальній педагогіці навчання співу розглядається як процес опанування основними механізмами голосотворення: акустичними (дзвінкість, гучність, вібрато, обертоновий та формантний склад звука, імпеданс тощо); фізіологічними (дихання, артикуляція, рухливість голосу, нервово-м’язовий комплекс співацької моторики і т. п.); психолого-педагогічними (емоційність сприйняття і відтворення музичного образу в співі, усвідомлене керування голосоведенням, методи розвитку голосової функції дорослих і дітей). Разом вони утворюють структуру специфічних професійних механізмів голосотворення. Як діяльнісна структура педагогічного процесу, кожен із цих механізмів ґрунтується на властивій йому сфері педагогічного впливу. Взаємодіючи, вони здатні забезпечити цілісну вокальну підготовку спеціаліста-вокаліста. Проте впровадження їх у реальне навчання, як показує практика й аналіз спеціальної літератури, потребує певного коригування, тобто співвідношення основних положень кожного із цих механізмів і специфіки загальнопедагогічної підготовки спеціаліста-музиканта у ВНЗ унаслідок комплектації змісту та дидактичних процесів реалізації. Лиш у цьому разі вокальна підготовка може стати систематизованим, послідовним педагогічним процесом із чітко розробленими механізмами голосотворення в загальній системі музичної освіти.

При комплектації дидактичних дій навчального предмета важливого значення набувають специфічні для даної галузі спеціальної освіти методи. Різноманітність методів і прийомів вокального виховання стосується багатовікового теоретичного і практичного досвіду. Пізнавальний характер методів вокального розвитку не суперечить суті дидактичного процесу підготовки у вищій школі, а отже, відповідає загальнопедагогічному аспекту навчання. Це, зокрема, методи, класифіковані французьким ученим і фоніатром Раулем Юссоном, а саме методи безпосереднього впливу на: а) поставу співаючого та розподіл м’язового навантаження на тіло виконавця; б) тембр голосу співаючого; в) внутрішні відчуття співака, зокрема вібраційні, м’язові, акустичні, фонетичні тощо; г) використання різного за характером емоційного настрою в процесі виконання; д) використання зворотного зв’язку слухового аналізатора співаючого (власне, формування вокально-моторного слуху). Специфіка вокальних методів полягає в тому, що кожна група їх містить прийоми і способи педагогічного впливу, які діють на певну ділянку голосотвірних органів, спрямовуючи їхні функції на закріплення рефлексорних зв’язків у взаємодії з нервово-м’язовою моторикою організму. Нервово-м’язова робота з часом автоматизує функцію голосоведення, що веде до утворення потрібних співацьких навичок – основи вокальної техніки. Вокально-технічні навички внаслідок тісного взаємозв’язку спеціальних вокальних методів з індивідуальною формою навчання краще засвоюються завдяки високому рівню зворотного зв’язку, який виникає у творчому спілкуванні педагога і студента. Сприйняття музичного образу, у тому числі через спів, з погляду сучасної педагогіки розглядається в широкому розумінні його як специфічного виду духовно-практичної діяльності, що не обмежується перцептивним актом, а включає інтелектуальний рівень осягнення виражально-сміслового змісту вокальної музики. Сприйняття відбувається водночас і у формі відчуттів, і уявлення, і асоціативного мислення, тобто являє собою комплексну психічну діяльність, що має виняткове значення для формування “розумово-почуттєвої діяльності” (О.Костюк). У співі рівень протікання розумо-

вих процесів характеризується через сприйняття, вокально-слухові показники й відтворення (власне процес співу), які відбуваються, насамперед, завдяки аналітичній і синтетичній діяльності. Сучасна вокальна педагогіка “тяжіє” до так званого “інтелектуального співу”, який характеризується чіткістю й вивіреністю методів та прийомів впливу на голос через усвідомлення ефективності конкретних завдань і рівень сформованості спеціального сприйняття-мислення вокальних процесів. Власне, формування інтелектуального підходу до процесу голосотворення, з добре розвиненим сприйняттям і творчим мисленням, стає найактуальнішою ланкою виховання голосу в сучасній вокальній педагогіці. Варто нагадати, що, за концепцією відомого фізіолога П.І.Анохіна, цілеспрямована свідомокерована людська діяльність фактично є функціональною системою програмування – своєрідною моделлю майбутнього результату дії, сформованої в центральній нервовій системі людини, названою автором “акцептором результату дії”. Згідно із цією теорією спрямована діяльність організму людини стає можливою завдяки тому, що в процесі навчання постійно відбувається порівняння реальної діяльності з бажаним результатом, тобто акцептором результату дії – “бачу ціль – пройду крізь стіну”. Цей принцип постійного порівняння результатів дії з певними передбачуваними (бажаними) показниками, “еталоном”, закладено в основу побудови всіх логічних завдань у навчальному процесі та формування мотиваційно-ціннісних орієнтацій спеціаліста.

Результативність застосування методів вокального розвитку майбутніх спеціалістів повинна тісно поєднуватися з діагностикою рівнів готовності студентів до опрацювання того чи іншого виду співацької техніки та опанування науково-методичним багажем необхідних знань, так званим теоретичним матеріалом. Діагностична характеристика, яку здійснює педагог-вокаліст на початковому етапі навчально-виховної роботи зі студентом, стосується передовсім:

- наявності в студента наукових знань про співацький процес як художнє, біофізичне та фізіологічне явище;
- рівня розвитку музично-вокального (і вокально-моторного) слуху як основного засобу відображення музичного образу у співацькому процесі, що спирається на взаємодію слухових, м'язових та акустичних аналізаторів;
- ступеня індивідуальної вокально-виконавської майстерності, що ґрунтується на свідомо керованому голосоведенні;
- відповідності педагогічних знань, умінь і навичок студента методиці формування його співацької культури в процесі навчання;
- ступеня кваліфікованої орієнтації в спеціалізованому вокальному матеріалі – вокальному репертуарі, науково-методичній літературі, показників, що допомагають викладачеві з'ясувати реальний стан готовності студента до вокального навчання;
- конкретних вокально-музичних даних студента, тобто вокально-музичних здібностей.

Ці відомості дозволяють визначити рівні підготовленості студентів, за допомогою яких педагог-вокаліст зможе конкретизувати навчальні завдання, згідно з індивідуальними здібностями кожного з них. Студентів, які повинні отримати вокальну освіту, умовно можна поділити на такі рівні:

- з початковою музичною освітою (ДМШ, музичні студії, школи мистецтв тощо), але без попередньої елементарної вокальної підготовки;
- із середньою спеціальною музичною освітою (музичні училища, коледжі, школи, що прирівнюються до них), але без попередньої вокальної освіти;
- з початковою музичною освітою (ДМШ, музичні студії школи мистецтв) і попередньою (базовою) вокальною підготовкою;
- із середньою спеціальною музичною освітою (музичні училища, коледжі, середні музичні школи тощо) і базовою початковою вокальною підготовкою – диригентсько-хорові відділення, бандуристи;
- зі спеціальною вокальною підготовкою (вокальні відділення середніх спеціальних музичних навчальних закладів).

Кожен рівень попередньої музичної освіти передбачає і відповідний обсяг навчально-методичного матеріалу. На кожному з рівнів результативність вокальної роботи з голосом повинна забезпечуватися поетапним формуванням вокально-технічних навичок з урахуванням стилю музичного сприйняття й творчого мислення кожного зі студентів, тобто його музичного інтелекту та послідовністю викладення науково-теоретичної інформації, диференційованої відпо-

відно до навчальних можливостей і музично-вокальних здібностей кожного, що ґрунтується на конкретній науково-теоретичній базі вокальної педагогіки.

Домінуючим чинником такої організаційно-методичної системи повинен стати систематизований навчально-методичний матеріал з основ вокальної педагогіки, який у поєднанні з практично-індивідуальною формою навчання співу повинен максимально розвивати як голосові дані, так і загалом музичний інтелект кожного студента і його вміння орієнтуватися у вокально-виконавських та педагогічних проблемах вокального мистецтва. Вокально-педагогічний матеріал спрямовується на опанування співацьким мистецтвом через складну інтегративну функцію мислення студента, виховання якої сприяє раціональному підходу до співу при рефлекторній узгодженості роботи голосотвірних органів виконавця як свідомокерованого процесу нагромадження спеціальних знань та умінь. Послідовне викладення ретельно вибраного теоретичного матеріалу має чітку змістову конкретизацію відповідно до практичного засвоєння вокально-технічних навичок через налагодження нервово-м'язових зв'язків у практичній роботі з голосом на індивідуальних заняттях. Метою теоретичної інформації на практичних заняттях є формування в студента необхідної бази знань, яка б дозволила йому вільно орієнтуватися "в предметі", а відтак вільно оперувати набутим досвідом роботи з голосом на різних рівнях музично-практичної діяльності. Використання теоретичного матеріалу в названій системі, як показує практика, вимагає конкретного розподілу його за змістом навчальних завдань і згрупування основних науково-методичних положень, пристосованих до конкретних умов і можливостей ВНЗ у циклічній послідовності семестрово-річних курсових проектів упродовж усього періоду навчання. Кожен курс навчання поділятиметься, таким чином, на цикли, які умовно можна назвати:

- і н ф о р м а ц і й н о - п р о г н о с т и ч н и й (для студентів 1-го курсу), який стосується загальних основ теорії співу, тобто елементарних знань, необхідних на початковому етапі розвитку голосу, особливо для студентів, які не мають попередньої вокальної підготовки, зокрема знань про: будову голосотвірної системи (голосовий і дихальний апарати); види звукової атаки (емісії звука); резонаційних зон голосу людини; класифікації голосів згідно з їх діапазонами; регістрової будови діапазону голосу й наявності так званих перехідних звуків; артикуляційно-дикційних навичок та вокальної орфоєпії; охорони, гігієни та режиму роботи й засобів профілактики захворювань голосотвірних органів співака тощо;

- т е х н о л о г і ч н и й (для 2-го курсу) – зорієнтований на формування акустично повноцінного звука – яскравого, дзвінкого, "близького", зі збереженням опори дихання й формуванням опори звука. Теоретичний матеріал стосується: обертонової природи звука (висота, сила, тембр і тривалість); резонування (головне і грудне); вокально-орфоєпічних норм голосоведення (вимови голосних і приголосних фонем у співі); формантних характеристик голосних фонем і явища імпедансу у співі; внутрішніх відчуттів співака (вібраційних, акустичних, м'язових, фонетичних тощо); вокального вібрато як якісного показника вокальної техніки; основних вокально-технічних прийомів голосоведення – *legato*, *non legato*, *staccato*, *Portamento*, динамічного діапазону (*crescendo*, *diminuendo*);

- п с и х о л о г о - п е д а г о г і ч н и й (для 3-го курсу) – розрахований на опанування функціональних можливостей голосу в різні періоди розвитку голосотвірної системи (дошкільному, молодших школярів, підлітковому, юнацькому та зрілому) з урахуванням психофізіологічних особливостей розвитку організму та розумових здібностей (уяви, пам'яті, уваги, мислення тощо) та формування вібро-, баро-, пропріорецепцій, тобто комплексного керівництва діяльністю організму співака в процесі фонації (співу);

- м е т о д и ч н и й (для 4-го курсу) – спрямований на формування вокально-педагогічних знань у процесі роботи з голосом, пов'язаних з різними голосами, їх діагностикою (сопрано, мецо-сопрано, дисканти, альти, тенори, баритони, басы) у різні періоди їх розвитку; з вокальними методами навчальної роботи; обсягом навчально-виховних завдань, вокальними вправами, поспівками, вокальним репертуаром;

- ф а х о в о ї м а й с т е р н о с т і (для 5-го курсу) – як заключний етап розвитку голосу стосується: складних видів вокальної техніки (філірування, мелізми і пасажи, рухливість голосу, аподжіатура (форшлаг) тощо); шліфування вокально-виконавської техніки (інтерпретація, художній образ, сценічне перевтілення, емоційний тонус, виразові засоби голосоведення тощо).

Особливістю подання теоретичного матеріалу є його гнучкість у розподілі інформації на заняттях, яку можна диференціювати згідно з рівнями підготовленості студентів у вокальному класі та їх попередніх знань і базової підготовки (бесіда, інформативне повідомлення в процесі

вокальної роботи з голосом, індивідуальне завдання, самостійне вивчення, реферативне опрацювання і навіть спеціальний короткий лекційний курс). Характер подання теоретичного матеріалу визначається самим педагогом-вокалістом або можливостями і потребами кафедри співу чи факультету, а саме:

а) у процесі індивідуальної роботи з голосом (як пояснення в процесі розв'язання конкретних навчальних завдань для формування аналітичного мислення студента й усвідомлення ним фізіології і технології голосоведення;

б) у рамках спеціального лекційного курсу (згідно з рішенням кафедри чи факультету), наприклад, у межах 6-ти годин на семестр для кожного з курсів в навчальних планах кафедри;

в) стислої теоретичної інформації для самостійного опрацювання та контрольного опитування (особливо для студентів, які вже мають попередню, початкову вокальну освіту);

г) тематики для написання рефератів (для студентів із базовою вокальною освітою).

У такій інтерпретації теоретичний матеріал стає доповнюючою інформативною ланкою вокально-виконавської діяльності студента, яка сприяє розвитку інтелектуальних аспектів навчальних дій, допомагає сформувати логічну послідовність процесу навчання, визначити “слабкі місця” і прогалини в знаннях та узагальнити комплекс навчально-виховної роботи в майбутній практичній діяльності кожного з них. Застосування даної системи в навчальному процесі дозволяє підвищити ефективність функціонального підходу до вокального навчання, при якому процес регуляції співацької діяльності ґрунтуватиметься на нейрофізіологічній природі вокального сприйняття-мислення, тобто усвідомленості дидактичних дій, що реалізуються в такій послідовності:

- логіко-емоційне сприйняття еталону співацького звучання;
- формування вокально-слухових уявлень “еталона” звучання;
- відтворення голосом потрібного звучання;
- оцінне ставлення до якості звукоутворення й порівняльний аналіз почутого з передбачуваним (еталонним) звучанням;
- раціональне сприйняття якісних характеристик звучання голосу і способу звукоутворення;
- повторне відтворення звучання голосу на основі набутих знань і умінь;
- творче виконання поставленого завдання.

Формування повноцінної інформативної ланки будь-якої навчальної дисципліни, здатної якнайширше охопити науково-теоретичну основу предмета, забезпечує, відповідно, і різносторонній процес сприйняття професійних якостей даної дисципліни, відкриваючи нові грані фахової орієнтації та нових можливостей її реалізації.

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України : історія, теорія: [підручник] / А.М.Алексюк. – К. : Либідь, 1998. – 560 с.
2. Антонюк В.Г. Виховання співом / В.Г.Антонюк // Рідна школа. – 1999. – №12. – С.32–34.
3. Антонюк В.Г. Українська вокальна школа : етнокulturологічний аспект : [монографія] / В.Г.Антонюк. – К. : Українська ідея, 2001. – 144 с.
4. Блинова М.П. Музыкальное творчество и закономерности высшей нервной деятельности / М.П.Блинова. – Л. : Музыка, 1974. – 144 с.
5. Вопросы анализа вокальной музыки : тематический сборник вокальных трудов / [коллектив авт. под рук. В.Г.Москаленко]. – К. : КГК им. П.И.Чайковского, 1991. – 153 с.
6. Гонтаренко Н.Б. Сольное пение : секреты вокального мастерства / Н.Б.Гонтаренко. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2006. – 156 с.
7. Гребенюк Н.Є. Вокально-виконавська творчість : психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти : монографія / Н.Є.Гребенюк. – К. : НМАУ ім. П.І.Чайковського, 1999. – 269 с.
8. Емельянов В.В. Развитие голоса : координация и тренинг / В.В.Емельянов. – С.-Пб. : Лань, 2000. – 192 с.
9. Прокопьев В.Н. Как стать певцом и сделать карьеру / В.Н.Прокопьев. – С.-Пб. : Русская графика, 2000. – 176 с.
10. Стасько Г.Є. Вокальна підготовка майбутнього вчителя музики як основа удосконалення педагогічної майстерності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / Г.Є.Стасько. – К., 1995. – 24 с.
11. Стасько Г.Є. Творче і раціональне в системно-методичному забезпеченні професійної підготовки вокалістів / Г.Є.Стасько // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Вип. VI. – Івано-Франківськ, 2003. – С.46–58.
12. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика формування та розвитку співацького голосу : навчально-методичний посібник / Ю.Є.Юцевич. – К., 1998. – 98 с.

In the given article the author concentrates his attention at complex character of theoretical-methodical material and practical (individual) courses which, in a consequent and strictly systematized structure of educational tasks, can effectively form a creative thinking and rational-intellectual approach to development of both vocal techniques in the sphere of executing and educational-pedagogic process in general, in the system of mass musical-aesthetic training of the growing-up generation.

Key words: spiritual culture, structural unity, historical interdependence, vocal training, holistic system.

УДК 378.6:008

ББК 85.31р

Галина Борейко

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ У РІВНЕНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У статті досліджується стан функціонування закладів культури та підготовки культурологічних працівників середніми і вищими навчальними закладами Рівненської області. Зазначається, що протягом останнього десятиліття кількість випускників Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету та відсоток їх працевлаштування зменшились, обґрунтовується необхідність посилення уваги з боку держави до підготовки висококваліфікованих спеціалістів культурологічної сфери.

Ключові слова: заклади культури, підготовка студентів, Інститут мистецтв.

Здобуття Україною незалежності, “відкриття” кордонів, широкий міжнародний обмін посилили у молодого покоління прагнення до здобуття знань, вивчення іноземних мов та дослідження витоків власного народу.

У таких умовах перед державою постало завдання створити умови для кваліфікованої підготовки молоді, яка прагнула внести свій вклад у справу культурологічної просвіти населення. Зробити це можна через розширення переліку вищих навчальних закладів культури, підвищення якості підготовки студентів та стовідсоткового їх працевлаштування. Однак цього не відбулося, що зумовило дослідження даної проблеми провідними вітчизняними вченими.

Так, В.Г.Виткалов причиною зниження якості підготовки спеціалістів культурологічного напрямку бачить включення вищих навчальних закладів культури до педагогічних університетів, підпорядкованих Міністерству освіти і науки, основним завданням яких є підготовка педагогів, а не митців [1, с.99]. І.Каташинська, досліджуючи ефективність роботи новостворених вищих навчальних закладів, зазначає, що жоден з “нових університетів” не зміг увійти повноправним членом у вузьке коло “старовинних” західних університетів, а кількісні прогнози засновників здійснилися (у кращому разі) наполовину. На думку автора, академічна якість не може бути замінена нічим іншим [2, с.71]. Їхні думки поділяє С.А.Рижкова, яка вважає, що: “Непослідовність політичних та економічних реформ останніх десятиліть призвела до послаблення переваг і посилення недоліків системи вищої освіти” [3, с.7].

Проте висвітлення проблеми в науковій літературі не забезпечило підвищення якості підготовки випускників навчальними закладами культури, підвищення відсотка їх працевлаштування та покращення роботи закладів культури.

Зазначене зумовило актуальність даного дослідження.

Метою даної роботи є розробка пропозицій із покращення підготовки спеціаліста культурологічного напрямку вищими навчальними закладами.

Відповідно до мети в роботі ставляться такі завдання:

- дослідити ефективність роботи закладів культури Рівненської області;
- дослідити якість підготовки спеціалістів культурологічного напрямку Інститутом мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;
- запропонувати заходи з покращення підготовки спеціалістів культурологічної сфери навчальними закладами України.

Відкликаючись на запити молодого покоління, з початку дев'яностих років ХХ століття в Україні швидкими темпами відкриваються нові вищі навчальні заклади, а існуючі розширюють перелік спеціальностей, за якими готують випускників.